НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
5000, град Велико Търново, бул. „България“ № 76
телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

СТАНОВИЩЕ

от **проф. д-р Недко Иванов Димитров**
катедра „Национална сигурност“ във факултет „Навигационен“ на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“, гр. Варна
Регистър за научната дейност в Република България - № 34854
https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/25564
Регистър за академични длъжности и дисертации в НАЦИД - №25564
https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/25564

Scopus Author ID: 56526464400**;**
Web of Science Researcher ID: B-8369-2015
ORCID: 0000-0003-1174-6783

Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”
Професионално направление: - 9.1. „Национална сигурност”
Научна специалност: - 05.12.01. „Организация и управление на Въоръжените сили”.
гр. Варна, ул. „Анна Феликсова“ № 16, вх. 19, ап. 22
GSM – 0885 29 75 50, E-mail: n.dimitrov@nvna.eu

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен със заповед № РД 02-798/24.07.2026 г. на началника на НВУ „Васил Левски“, обявен в Държавен вестник, бр. 71 от 07 август 2026 г., за свободна академична длъжност „доцент, висше училище“ за цивилен служител в катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Сигурност и отбрана“ на Национален военен университет „Васил Левски“, в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, по учебни дисциплини „Основи на политологията“, „Военна психология и педагогика“, „Социална психология“, „Социални и демографски аспекти на сигурността“.

Кандидат: **доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева**, главен асистент в катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Сигурност и отбрана” на НВУ „Васил Левски”, гр. Велико Търново.

Велико Търново
2026 г.

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

За участие в обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в НВУ „Васил Левски“ по област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, обявен за нуждите на катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Сигурност и отбрана“, документи е подал един единствен кандидат:

- **доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева**, главен асистент в катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Сигурност и отбрана” на НВУ „Васил Левски”.

Представеният от д-р Валерия Дончева комплект материали на хартиен и електронен носител е в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, както и изискванията на Правилника за подбор и развитие на академичния състав в НВУ „Васил Левски“.

Д-р Валерия Дончева е приложила списък с 32 научни труда, които включват: 1 монография (хабилитационен труд) и 31 научноизследователски разработки (научни доклади/статии). Приемам за становище 27 от научните трудове (монография и 26 научни доклади/статии), съответстващи на предметната област на обявения конкурс, тези, които са включени в критериите за покриване на националните минимални изисквания и са показани с пълния им текст.

Предметната област на публикациите на кандидата са в направлението и предметната област на конкурса. Същите надграждат като не повтарят научното изследване, представено в дисертационния труд за придобиване на ОНС доктор.

От представените от кандидата д-р Валерия Дончева данни, документи и справки се вижда, че същата отговаря както на минималните национални изисквания на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ – общо 485 точки (при изискуеми 400), общо и по категории, така и на допълнителните изисквания посочени в Правилника за подбор и развитие на академичния състав в НВУ „Васил Левски“ за заемане на академична длъжност „доцент“ в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, ПН 9.1. „Национална сигурност”: по показател 1 „Учебна дейност“ 162 т (при изискуеми 100 т) и по показател 2 „Научна дейност“ 59,5 т (при изискуеми 50 т).

Д-р Валерия Дончева демонстрира последователност и методичност в повишаването на своите образование и ниво на квалификация. Заемала е академични длъжности „асистент“ и „главен асистент“ в катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Сигурност и отбрана“. Притежава 3 магистърски степени по специалности, подпомагащи и обогатяващи академичната ѝ дейност.

2. Обща характеристика на дейността на кандидата

д-р Валерия Дончева е преподавала дисциплини Военна психология и педагогика, Основи на политологията, Социална психология, Социални и

демографски аспекти на сигурността, което е демонстрация на солиден опит като преподавател в 9 годишната й академична кариера. Кандидатът има опит в преподаване на дисциплините по конкурса. Доказателство е представената творческа автобиография.

В допълнение към изпълнението на минималните национални изисквания и допълнителните университетски изисквания на НВУ „Васил Левски“ за заемане на академична длъжност „доцент“, от представените данни е видно, че гл. ас. д-р Валерия Дончева е участвала в ред квалификационни курсове, което способства за формирането на специфичен академичен профил, напълно адекватен на изискванията на НВУ и конкретния конкурс. Впечатление прави и последователността на академично развитие на кандидата чрез преминаване през всички нива на академичната кариера, удовлетворявайки последователно конкретните изисквания и натрупвайки потенциал за последващи позиции чрез развиване и задълбочаване на експертизата в полето на научните интереси. Така трябва да се отбележи дългогодишния методически опит в преподаваните дисциплини в сферата на политологията, психологията и сигурността, което заедно с експертизата в съответните предметни области ще бъде полезно в преподавателската и изследователската й практика.

Оценката на приносите на кандидата в научната и научно-приложната дейност се базира на приетите за рецензиране научните трудове и публикации. В представените за становище материали на гл. ас. д-р Валерия Дончева се откроява интердисциплинарен подход в изследванията в сферата на националната сигурност, съчетавайки експертиза от няколко професионални направления.

Потвърждавам следните приноси, предложени в справката за оригиналните научни и научно-приложни приноси в представените публикации за академична длъжност „доцент” от гл. ас. д-р Валерия Дончева:

1. НАУЧНИ ПРИНОСИ:

1.1. Разширяване на теоретичния модел на авторитарната личност: Разработен е интегративен теоретичен модел, извеждащ потребността от сигурност като основна детерминанта при формирането на авторитарни нагласи и поведенчески модели в среди за сигурност.

1.2. Концептуализиране на взаимовръзката „личност – власт – сигурност“: Формулирана е системна интерпретация на властовите механизми и е развит подход към политическата власт, лидерството и институционалната устойчивост, базиран на индивидуалната личност.

1.3. Интердисциплинарен модел за изследване на човешкия фактор: Поставен е акцент върху човешкия фактор като стратегически ресурсен компонент на системите за сигурност, анализирайки баланса между дисциплина, контрол, доверие и лична автономност.

1.4. Нови емпирични резултати: Проведено е оригинално емпирично изследване, идентифициращо два основни междуличностни профила в професионалната среда за сигурност („амбициозно-зависим“ и „социално-балансиран“).

1.5. Анализ на груповите механизми: Разкрита е двойствената роля (функционална и дисфункционална) на конформизма, подчинението, внушението и груповото влияние в йерархични структури.

1.6. Обогатяване на военната и организационната психология: Разкрита е специфичната роля на емоционалната интелигентност, мотивационните структури и професионалната социализация.

1.7. Комплексен подход към съвременните рискове: Анализирани са информационните заплахи, дезинформацията и демографско-миграционните процеси през призмата на психологическото въздействие и когнитивните ограничения.

2. НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ:

2.1. Приложна основа за психологически подбор: Разработени са насоки за интегриране на диагностични методики (напр. Т. Лиъри, F-скала) при подбора и оценката на кадри в системите за сигурност.

2.2. Превенция на институционални деформации: Формулирани са практически мерки за поддържане на баланс между дисциплина и аргументирано професионално несъгласие.

2.3. Модел за управление и обучение: Предложени са насоки за преход от външна дисциплина към осъзната самодисциплина и са разработени идеи за тренинги и симулации във военното образование.

2.4. Приложни насоки за противодействие на дезинформацията и управление на кризи: Разработени са практически препоръки за повишаване на когнитивната устойчивост, медийната грамотност и справянето с паниката и конфликтите.

В заключение може да се отбележи, Д-р Валерия Дончева разполага с необходимите задълбочени знания и аналитични умения по въпросите, които са от фундаментално значение за националната сигурност, и напълно покрива критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“. Авторското участие в получаването на описаните резултати е категорично, а научната продукция на кандидата напълно покрива и надвишава изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Приемам, че формулираните приноси и резултати са лична заслуга на кандидата. Цитиранията на публикациите на кандидата в монографии и колективни томове с научно рецензиране, в нереферирани и реферирани списания с научно рецензиране са показателни за значимостта на резултатите и приносите. Количественият им показател също надхвърля минималните държавни изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство

Към момента на рецензиране не ми е известно да е получен неанонимен и мотивиран писмен сигнал за установяване на плагиатство в публикациите на кандидата.

4. Критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки по приетите за становище научни трудове. Препоръчвам на кандидата да популяризира хабилитационния си труд – чрез разпращане до касаещите го университети.

5. Заключение

Документите и материалите представени от главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева отговарят на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за подбор и развитие на академичния състав в НВУ „Васил Левски“. Кандидатът в конкурса е представил достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални приноси с научен и научно-приложен характер.

Постигнатите от главен асистент доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева резултати в учебната и научно-изследователската дейност напълно съответстват на минималните национални и допълнителните университетски изисквания на НВУ „Васил Левски“ за заемане на академична длъжност „доцент“, а научната и преподавателската квалификация на кандидата е без съмнение.

6. Оценка на кандидата

След запознаване с представените от кандидата в конкурса материали и научни трудове, както и извършения анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка за кандидата по конкурса, предлагам на научното жури да класира кандидата доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева, и да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на факултет „Сигурност и отбрана“ за избор на доктор Валерия – Тереза Тошкова Дончева за заемане на академичната длъжност „доцент, висше училище“ в катедра „Национална и регионална сигурност“ на факултет „Сигурност и отбрана“ на Национален военен университет „Васил Левски“, област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, учебни дисциплини „Основи на политологията“, „Военна психология и педагогика“, „Социална психология“, „Социални и демографски аспекти на сигурността“.

15 октомври 2026 г. **Изготвил становището**:

проф. д-р Недко Димитров

S T A T E M E N T

by **Prof. Dr. Nedko Ivanov Dimitrov**
Department of National Security at the Faculty of Navigation of the N. Y. Vaptsarov Naval Academy, Varna
Register of Scientific Activity in the Republic of Bulgaria - No. 34854
https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/25564
Register of academic positions and dissertations in NACID - No. 25564
https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/25564

Scopus Author ID: 56526464400 **;**
Web of Science Researcher ID: B-8369-2015
ORCID : 0000-0003-1174-6783

Field of higher education: 9. "Security and Defense"
Professional field: - 9.1. "National Security"
Scientific specialty: - 05.12.01. "Organization and Management of the Armed Forces".
Varna, 16 " Anna Feliksova " St., entrance 19, app. 22
GSM – 0885 29 75 50, E-mail: n.dimitrov@nvna.eu

of the materials submitted for participation in a competition for the academic position of " associate professor ", announced by order No. RD 02-798/24.07.2026 of the head of the National Higher Education Institution "Vasil Levski", announced in the State Gazette, issue 71 of August 7, 2026, for a vacant academic position "associate professor, higher education institution" for a civilian
employee in the Department of "National and Regional Security" of the Faculty of "Security and Defense" of the National Military University "Vasil Levski", in the field of higher education 9. "Security and Defense", professional field 9.1. "National Security", by academic year
disciplines "Fundamentals of Political Science", "Military Psychology and Pedagogy",
"Social Psychology", "Social and Demographic Aspects of Security".

Candidate: **Dr. Valeria-Teresa Toshkova Doncheva,** Chief Assistant Professor in the Department of National and Regional Security at Faculty of Security and Defense of the National University of Higher Education "Vasil Levski", Veliko Tarnovo.

Veliko Tarnovo
2026

1. General presentation of the procedure and the candidate

For participation in the announced competition for the academic position of " Associate Professor " at the National University of Applied Sciences "Vasil Levski" field of higher education 9. " Security and Defense", professional direction 9.1. "National Security", announced for the needs of Department of " National and Regional Security" of the faculty of "Security and Defense", only one candidate has submitted documents:

- **Dr. Valeria - Teresa Toshkova Doncheva,** Chief Assistant Professor in the Department of National and Regional Security at Faculty of Security and Defense of the Vasil Levski National University.

The set of materials presented by Dr. Valeria Doncheva on paper and electronic media is in accordance with the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria (LAADRB), the Regulations for the Implementation of the LAADRB, as well as the requirements of the Regulations for the Selection and Development of the Academic Staff at the Vasil Levski National University.

Dr. Valeria Doncheva has attached a list of 32 scientific works, which include: 1 monograph (habilitation thesis) and 31 research papers (scientific reports/articles). I accept as an opinion 27 of the scientific works (monograph and 26 scientific reports/articles), corresponding to the subject area of the announced competition, those that are included in the criteria for meeting the national minimum requirements and are shown with their full text.

The subject area of the candidate's publications is within the direction and subject area of the competition. They build on, but do not repeat, the scientific research presented in the dissertation for the award of the ONS Doctorate.

From the data, documents and references presented by the candidate Dr. Valeria Doncheva, it is clear that she meets both the minimum national requirements of the ZRASRB and PPZRASRB - a total of 485 points (out of 400 required), in total and by category, as well as the additional requirements specified in the Regulations for the Selection and Development of Academic Staff at the Vasil Levski National University for holding the academic position of "Associate Professor" in the field of higher education 9. "Security and Defense", PN 9.1. "National Security": under indicator 1 "Academic Activity" 162 points (out of 100 points required) and under indicator 2 "Scientific Activity" 59.5 points (out of 50 points required).

Dr. Valeria Doncheva demonstrates consistency and methodically in improving her education and level of qualification. She has held academic positions of "assistant" and "chief assistant" in the Department of "National and Regional Security" of the faculty of "Security and Defense". She holds 3 master's degrees in specialties that support and enrich her academic activity.

2. General characteristics of the candidate's activities

Dr. Valeria Doncheva has taught the disciplines Military Psychology and Pedagogy, Fundamentals of Political Science, Social Psychology, Social and Demographic Aspects of Security, which is a demonstration of solid experience as a teacher in her 9-year academic career. The candidate has experience in teaching the disciplines of the competition. Proof is the submitted creative resume.

In addition to fulfilling the minimum national requirements and additional university requirements of the Vasil Levski National Military University for holding the academic position of "associate professor", the data presented shows that Senior Assistant Professor Dr. Valeria Doncheva has participated in a number of qualification courses, which contributes to the formation of a specific academic profile, fully adequate to the requirements of the National University and the specific competition. The consistency of the candidate's academic development by passing

through all levels of the academic career, consistently satisfying the specific requirements and accumulating potential for subsequent positions by developing and deepening the expertise in the field of scientific interests is also impressive. Thus, it should be noted the long-term methodological experience in the disciplines taught in the field of political science, psychology and security, which, together with the expertise in the relevant subject areas, will be useful in her teaching and research practice.

The assessment of the candidate's contributions to scientific and applied research is based on the scientific papers and publications accepted for review. The materials submitted for opinion by Senior Assistant Professor Dr. Valeria Doncheva highlight an interdisciplinary approach to research in the field of national security, combining expertise from several professional fields.

I confirm the following contributions proposed in the reference for the original scientific and applied scientific contributions in the publications submitted for the academic position of "associate professor" by Senior Assistant Professor Dr. Valeria Doncheva:

1. SCIENTIFIC CONTRIBUTIONS:

1.1. Expanding the theoretical model of the authoritarian personality: An integrative theoretical model has been developed, deriving the need for security as a major determinant in the formation of authoritarian attitudes and behavioral patterns in security environments.

1.2. Conceptualizing the "personality - power - security" nexus: A systematic interpretation of power mechanisms is formulated and an approach to political power, leadership, and institutional sustainability based on the individual personality is developed.

1.3. Interdisciplinary model for studying the human factor: Emphasis is placed on the human factor as a strategic resource component of security systems, analyzing the balance between discipline, control, trust and personal autonomy.

1.4. New empirical results: An original empirical study was conducted identifying two main interpersonal profiles in the professional security environment (“ambitious-dependent” and “socially balanced”).

1.5. Analysis of group mechanisms: The dual role (functional and dysfunctional) of conformity, subordination, suggestion and group influence in hierarchical structures is revealed.

1.6. Enrichment of military and organizational psychology: The specific role of emotional intelligence, motivational structures, and professional socialization is revealed.

1.7. A comprehensive approach to contemporary risks: Information threats, disinformation, and demographic-migration processes are analyzed through the prism of psychological impact and cognitive limitations.

2. SCIENTIFIC AND APPLIED CONTRIBUTIONS:

2.1. Applied basis for psychological selection: Guidelines have been developed for the integration of diagnostic methodologies (e.g. T. Leary, F-scale) in the selection and assessment of personnel in security systems.

2.2. Prevention of institutional deformations: Practical measures have been formulated to maintain a balance between discipline and reasoned professional dissent.

2.3. Management and Training Model: Guidelines for a transition from external discipline to conscious self-discipline are proposed and ideas for training and simulations in military education are developed.

2.4. Practical guidelines for countering disinformation and crisis management: Practical recommendations have been developed for increasing cognitive resilience, media literacy, and dealing with panic and conflicts.

In conclusion, it can be noted that Dr. Valeria Doncheva has the necessary in-depth knowledge and analytical skills on issues that are of fundamental importance for national security and fully meets the criteria for holding the academic position of "associate professor". The author's participation in obtaining the described results is categorical, and the candidate's scientific production fully meets and exceeds the requirements for holding the academic position of "associate professor".

I accept that the formulated contributions and results are the personal merit of the candidate. The citations of the candidate's publications in monographs and collective volumes with scientific review, in non-referred and referred journals with scientific review are indicative of the significance of the results and contributions. Their quantitative indicator also exceeds the minimum state requirements for occupying the academic position of "associate professor".

3. Opinion on the presence or absence of plagiarism

At the time of review, I am not aware of any non-anonymous and motivated written report of plagiarism in the candidate's publications.

4. Critical notes and recommendations

I have no critical comments on the scientific papers accepted for opinion. I recommend that the candidate promote his habilitation work – by sending it to the universities concerned.

5. Conclusion

The documents and materials presented by Chief Assistant Professor Valeria - Teresa Toshkova Doncheva meet the requirements of the Law on Academic Staff of the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Selection and Development of the Academic Staff at the Vasil Levski National University of Higher Education. The candidate in the competition has presented enough scientific works published after the materials used in the defense of a dissertation for the acquisition of the ONS "doctor". The candidate's works contain original contributions of a scientific and scientifically applied nature.

achieved by Chief Assistant Professor Dr. Valeria - Teresa Toshkova Doncheva in academic and research activities fully comply with the minimum national and additional university requirements of the Vasil Levski National University of Higher Education for holding the academic position of "associate professor", and the candidate 's scientific and teaching qualifications are beyond doubt.

6. Candidate evaluation

After reviewing the materials and scientific papers presented by the candidate in the competition, as well as the analysis of their significance and the scientific and applied scientific contributions contained therein, I find it reasonable to give my positive assessment of the candidate in the competition, I propose to the scientific jury to rank the candidate Dr. Valeria - Teresa Toshkova Doncheva, and to prepare a report-proposal to the Faculty Council of the Faculty of "Security and Defense" for the election of Dr. Valeria - Teresa Toshkova Doncheva to occupy the academic position "Associate Professor, Higher School" in the Department of "National and Regional Security" of the Faculty of "Security and Defense" of the National Military University "Vasil Levski", area of higher education 9. "Security and Defense", professional direction 9.1. "National Security", academic disciplines "Fundamentals of Political Science", "Military Psychology and Pedagogy", "Social Psychology", "Social and Demographic Aspects of Security".

October 15, 2026 **Prepared the opinion** :

Prof. Dr. Nedko Dimitrov